

De Aculeaten van de St. Pietersberg, met inbegrip van Louwberg en Jekerdal

DOOR

BR. VIRGILIUS LEFEBER

Aanleiding tot deze publicatie is geweest:

1. De steeds sneller voortschrijdende afgraving van de St. Pietersberg, op Nederlands gebied door de ENCI, op Belgisch gebied voornamelijk door de C.B.R.
2. De reeds uitgevoerde en nog uit te voeren plannen tot normalisatie van de Jeker, waardoor weer heel wat interessante plekjes zullen verdwijnen.
3. De verbreding van het Albertkanaal, die tussen 1972 en 1976 uitgevoerd zal worden, maar waarvoor de voorbereidende werkzaamheden al in volle gang zijn. De botanisch en entomologisch onbeschrijfelijk rijke taluds tussen Vroenhoven en de Maas zullen daardoor verdwijnen.

Er is getracht om alle vangsten, die in dit gebied ooit gedaan zijn, te verzamelen. Aan vele van de hieronder genoemde personen past een woord van dank voor hun medewerking, maar toch wel op de allereerste plaats de heer Jacques PETIT, apotheker te Wonck, voor wie geen moeite te veel was om deze lijst zo volledig en exact mogelijk te maken.

Gebruikte afkortingen:

De cijfers 1 t.m. 18 verwijzen naar het kaartje.

P.B.: het Nederlandse deel van de St. -Pietersberg in de gevallen, dat de juiste vindplaats niet meer te achterhalen was.

M.P.: Montagne St. Pierre, dus het Belgische deel, voor dezelfde gevallen.

(Mr): Prof. MARÉCHAL te Luik. Zie literatuurlijst, evenals voor de vier volgende afkortingen van auteursnamen:

(C-M): A. CRÈVECOEUR en P. MARÉCHAL; (M-P) P. MARÉCHAL en J. PETIT;

(J.L.): Prof. J. LECLERCQ te Gembloux; (As): Dr. J. VAN DEN ASSEM.

Collectiegegevens:

(NM) Natuurhist. Museum te Maastricht, waarin o.a. opgenomen vele vangsten van Rector CREMERS, Wim MAASSEN, Prof. H. SANDERS en Br. ARNOUD.

(J.P.): Mr. J. PETIT te Wonck: persoonlijke gegevens, waaronder enkele nog niet gepubliceerde.

(H.S.): Pastoor Drs. H. SANDERS te Oirsbeek, of zijn broer, Br. Julianus SANDERS (†), in mijn collectie.

(Ar.): zeldzame vangst van Br. ARNOUD in Natuurhistorisch Museum te Maastricht.

(W.M.): de heer W. MAASSEN te Maastricht.

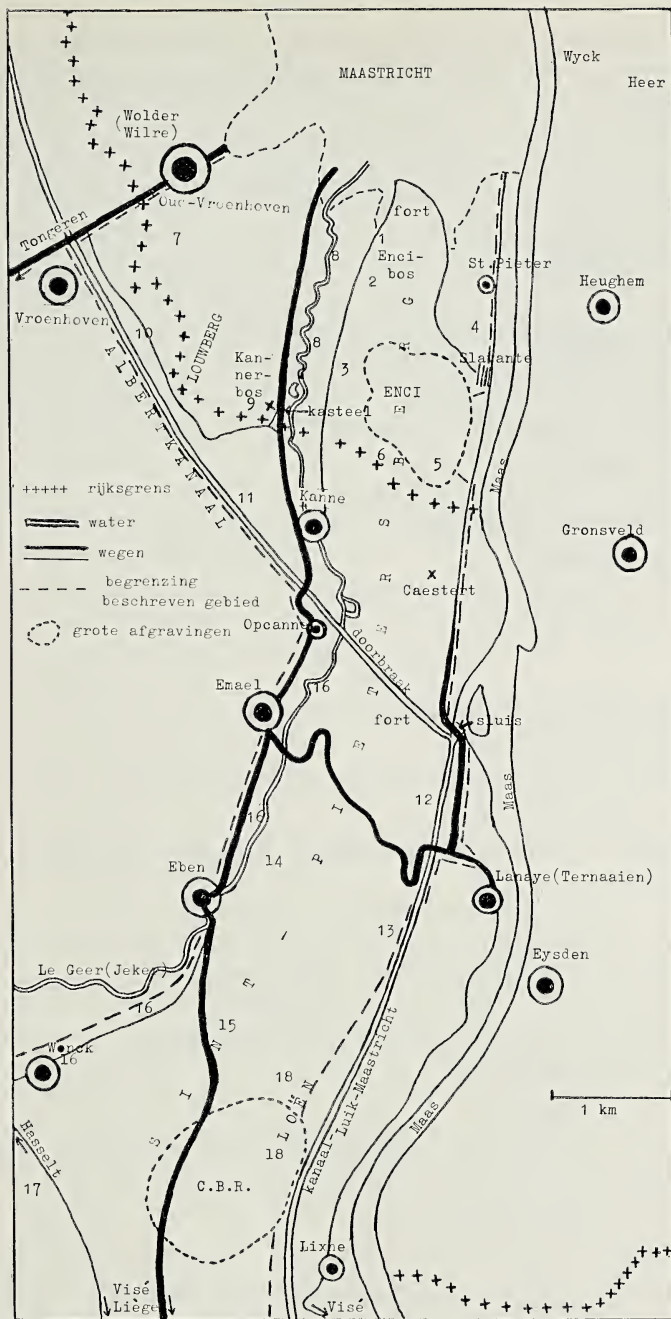
(M.A.): Zoölogisch Museum te Amsterdam.

(Ts): Gebrs. TEUNISSEN te Best en/of Berghem.

(V.L.): Br. VIRGILIUS LEFEBER te Maastricht.

(nog?): in vele jaren niet meer gemeld.

(1940): laatste vangjaar, voor zover mij bekend.

1. Landgoed „De Scharck”; 2. Napoleonsheuvel met groeve „De Tombe”; 3. Popelmondedal met Duivelsgrot en Wijngaardsberg; 4. St.-Pieter-Slavante (oosthelling); 5. Stortberg ENCI; 6. Omgeving grenspaal 55; 7. Wolder (Wilre) en omgeving; 8. Nederlandse Jekerdal; 9. Kannerbos en omgeving, met ingang grotten; 10 en 11. Taluds van het Albertkanaal; 12. Thier des Vignes; 13. Thier de Lanaye (met 12 samen de oosthelling van de Mont. St. Pierre); 14 en 15. Westhelling Mont. St. Pierre; 16. Belgische Jekerdal; 17. Zandgroeve Bassenge; 18. Thier de Lixhe en de Loën (gedeeltelijk afgegraven).

Wat de systematiek betreft heb ik gevolgd: Dr. Klaus WARNCKE (1965) voor *Andrena*, P. BENNO Cap. (1955) voor de andere bijen en P. BENNO Cap. (1967) voor de wespen.

APIDAE (bijen)

Colletes

daviesanus Sm.: algemeen

succinctus L.: 16 (M-P)

Prosopis

bipunctata F.: algemeen

bisinuata Först.: 8 (V.L.)-14

brevicornis Nyl.: 8-10-11-13-14

communis Nyl.: algemeen

confusa Nyl.: algemeen

conformis Först.: 13 (J.P.)-14+18 (V.L.)

gibba S.S.: overal maar niet talrijk

hyalinata Sm.: algemeen

pictipes Nyl.: 1+13+17 (V.L.)-18 (J.P.)

punctulatissima Sm.: 2 (V.L.)

Andrena

batava Pér.: 2 (V.L.)

armata Gmel.: 1-2-9-10-11-13-16-17

clarkella L.: P.B.-13-14-16-17

fucata Sm.: P.B. (H.S. 1954)-14 (J.P.)-18 (C-M)

helvola L.: 1-3-8-10-13-14-16

nycthemera Imh.: 13 (J.P.) (enige Belgische vindplaats, niet bekend uit Nederland.)

mitis Schm.: 1+6 (1954)-16+17 (J.P.)

praecox Scop.: 1-2-3-8-9-10-11-13-16

synadelpha Perk.: 1-2 (alleen 1967-V.L., drie ♂ ♂)

varians K.: 1-3-9-10-11-13-14-16

hattorfiana F.: algemeen, var. *haemorrhoidula* niet zeldzaam

humilis Imh.: 1-2-3-9-10-11-16

fulvago Chr.: 1-3-10-13-16

polita Sm.: P.B. (As 1951) en (Ts 1951)-(10?)-13 (V.L.)-14+18 (Mr)-12+16 (J.P.)

fuscipes K.: 14-16-17

angustior K.: 1-2-3-4-5-9-10-11-14-16-17

bicolor F.: algemeen

fulvida Schck.: 10+11!!

ruficrus Nyl.: 2-5-9-10

cineraria L.: 7-10-12-13-16

nigroaenea K.: 2-3-6-9-10-11-13-16

pubescens Ol.: 1-2-9-10-11-12-13

thoracica F.: 2 (V.L.)

vaga Pnz.: 2-3-10-13-14-16-17

- labialis* K.: 1-3-9-10-13-14-16
carantonica Pér. (*jacobi* Prk.): 1-2-3-4-5-10-11-12-13-14-16
rosae Pnz.: P.B. (1954)-10-14-16
curvungula Thms.: P.B. (1961 J.P.)-16 (J.P.) (elders in Nederland en België zeer zeldzaam)
pandellei E.S.: 14-16-17-18 (in Nederland zeldzaam)
argentata Sm.: 2 (V.L.)
barbilabris K.: 1-2-12-13-14-16-17
ventralis Imh.: 2-8-10-11-13-14-16
afkenella Prk.: P.B.? een ♂ is bij de heer VAN LITH ter controle
anthrisci Bl.: 14+16 (M-P)-18 (C-M) (enige Belgische vindplaats; in Nederland zeer zeldzaam)
falsifica Prk.: 3 (Mr)-16 (J.P.) (in Nederland zeldzaam)
minutula K.: algemeen
minutuloides Prk.: 2-3-14-16-17
niveata Fr.: 3 (WIERING 1951)-18 (C-M) (in beide landen zeldzaam)
saundersella Prk.: 1-2-4-9-10-14-16-18
subopaca Nyl.: algemeen, ook 5
chrysosceles K.: 1-2-9-10-11-13-14-18
labiata F.: 1-3-4-9-10-11-13-14-16-17-18
marginata F.: 14 (Mr)-16 (J.P.)
dorsata K.: 14? (V.L., twee ♂ ♂) (in Nederland zeldzaam, nieuw voor België?).
combinata Chr.: 2-10-12-13-14-16-18
propingua Schck.: P.B.-10-14-16
lathyri Alfk.: 2-3-12-14
albofasciata Thms.: 1-2-3-10-11-13-14-16
ovatula K.: 2-3-10-11-13-16-18
russula similis Sm.: P.B.-10-14 (Mr. 1947)
wilkella K.: 1-2-9-10-11-12-13-14-16
agilissima Scop.: 3-4-7-10-12-13-16-18
morawitzi Thms.:? P.B.-13 (zeldzaam)
carbonaria L.: 1-3-4-13-14-16-18
haemorrhoea F.: algemeen
tibialis K.: 2-9-10-11-12-13-14-16
flavipes Pnz.: algemeen
gravida Imh.: vrij algemeen, in 13 zeer algemeen
chrysopyga Schck.: 1 (1961)-12+13 (C-M)-14-18 (in beide landen zeldzaam)
florea F.: algemeen
proxima K.: 1-2-3-13-16-18
schencki Mor.: 3 (WIERING 1951)-13-16-18 (J.P.)
- Panurgus**
- banksianus* K.: 2 (in sommige jaren massaal)
calcaratus Scop.: P. B. (nog?)-16-18
- Halictus**
- albipes* F.: 1-7-9-10-13-16-17
brevicornis Schck.:??

breviventris Schck.: een ♂ in 1?

calceatus Scop.: algemeen

continentalis Bl.: algemeen

eurygnathus Bl.: 3 (J.P.)-4 (Ts en VAN LITH 1953)-13 (J.P.)-12+18 (C-M)

fasciatus Nyl.: 13+18 (C-M 1947)-14+16 (M-P)

fulvicornis Nyl.: algemeen

laticeps Schck.: algemeen

lativentris Schck.: algemeen

leucopus K.: algemeen

leucozonius Schrk.: algemeen

linearis Schck.: P.B.-M.P.-16 (M-P)

lucidulus Schck.: M.P. (C-M)?

maculatus Sm.: P.B. (nog?)-M.P.-14-16-18 (C-M)

malachurus K.: algemeen, behalve in 10-11

minutissimus K.: P.B. (nog?)-16

minutulus Schck.: P.B. (nog?)-14-18 (C-M)

minutus Schrk.: P.B.-M.P.-16

morio F.: algemeen

nitidiusculus K.: algemeen

nitidus Pnz.: overal, maar niet talrijk, niet in 8

pauxillus Schck.: 1+2(?) -3 (Mr)-10+13(?) -18 (J.P.)

perkinsi Bl.: 2+10 (V.L.)

punctatissimus Schck.: algemeen

pygmeus Schck.: 14 (? J.P.1958)-18 (C-M) (in beide landen zeer zeldzaam)

quadricinctus F.: 9-10-12-13-14-16-18 (alles vóór 1947)

quadrinotatus Schck.: niet in 8 en 14

quadrinotatus K.: 1-2-3-7-9-13-14-16

rubicundus Chr.: algemeen

rufitarsis Zett.: P.B.-10

semilucens Alfk.: 3 (WIERING 1951)-M.P.-16

sexcinctus F.: 13-14-16-18 (nog?)

sexstrigatus Schck.: algemeen

simplex Bl.: 18(C-M) (in Nederland niet waargenomen, in België zeer zeldzaam)

tarsatus Schck.: 1+7 (V.L.) (?)

tumulorum L.: algemeen

villosulus K.: algemeen

xanthopus K.: overal, maar niet talrijk

zonulus Sm.: niet in 12 t.m. 15?!

Sphecodes (Van dit genus zijn weinig gegevens bekend; de meeste zijn van C-M.

Mijn eigen determinaties vertrouw ik niet en ze zijn nog niet ge-verifiëerd.)

crassus Thms.: 4-10-18 (C-M)

ephippius L.: 3

fasciatus Hag.: P.B.-M.B.-10

ferruginatus Hag.: P.B.-10-14-18 (Mr)

gibbus L.: P.B.-M.P.-16

hyalinatus Hag.: P.B.-18 (Mr)
longulus Hag.: P.B.-16 (C-M 1929)
marginatus Hag.: P.B.-13 (Mr)-18 (C-M)
miniatus Hag.: 10-13-14-18
monilicornis K.: algemeen
pellucides Sm.: P.B.-7-10-M.P.
punticeps Thms.: niet in 8 en 16?
reticulatus Thms.: 18 (C-M)
rubicundus Hag.: 13+16 (C-M)
rufiventris Pnz.: 11-14-16
scabricollis Wesm.: „overall” (nog?)
spinulosus Hag.: 13-14-16-18-M.P. (in beide landen zeldzaam)

Dufourea plus Halictoides

dentiventris Nyl.: 16+17 (J.P.)
halictula Nyl.: P.B. (nog?)
inermis Nyl.: 14 (Mr)-16 (J.P. 1953)

Rophites

quinqnespinosus Sp.: 4 (Ar 1954) (in Nederland nu nog slechts op de Bemelerberg)

Melitta

haemorrhoidalis F.: algemeen
leporina Pnz.: 2-12-13-14-17-18
nigricans Alf.: 12+16 (Mr en J.P.)-18 (C-M) (nog?)
tricincta K.: 1-6-7-9-10-11-13-14-15-16-17 (hier gewone soort)

Dasypoda

hirtipes F.: enkele exemplaren: P.B.-10-13-18 (nog?)

Macropis

labiata F.: een oude opgave: P.B.

Megachile

alpicola Alf.: 4 (Ar 1958)-11-M.P.-16 (wellicht behoren enkele van de opgaven tot *M. lapponica* Thms.!)
centuncularis L.: algemeen
circumcincta K.: 7-10-11-13-18
ericetorum Lep.: 1-2-10-11-16
lapponica Thms.: 1-3-6 (V.L.)
lagopoda L.: 14 (C-M, of was dit weer *M. lapponica*?) (in Nederland nooit waargenomen)
ligniseca K.: 2 (V.L.)-16 (J.P.)
maritima K.: 13 (J.P. 1953)-14+18 (C-M)-16 (Mr)
versicolor Sm.: niet in 10 en 11
willoughbiella K.: algemeen

Coelioxys

aurolimbata Först.: 2 (V.L.)-14 (M-P)
conoidea Kl.: P.B. (NM)-12 of 13 (M-P)
elongata Lep.: 4 (Ts 1942)-12-13-14-18
inermis K.: 2-3-16-18

quadridentata L.: 10-11-13-16-18

rufescens Lep. & Serv.: 10-13-14-16-18

Heriades

truncorum L.: algemeen

Chelostoma

distinctus St.: 1 (V.L.)-12-13-14-16-18

campanularum K.: algemeen

florisomnis L.: 1-2-3-13-14-16-18

nigricornis Nyl.: algemeen

Osmia

adunca Pnz.: 1-2-3 (1955)-12-13-14-16-18

anthocopoides Schck.: 14+16 (M-P 1939)

aurulenta Pnz.: 12-13-14-16-18

bicolor Schrk.: P.B. (nog?)-12-13-14-16-18

coerulescens L.: algemeen

cornuta Latr.: 1-2-7-9-10-14-15-16-18

fulviventris Pnz.: 1-2-10-16-18

leaiana K.: 1-9-12-13-18

leucomelaena K.: 2-10-11-13-14-16-18

papaveris Latr.: P.B. (nog?)-13 (Mr)-14 (J.P. 1959)-16 (M-P)-18 (C-M)

parvula Dufour & Perris.: 2-8-11-13-16-18

platycera Gerst.: 13+18 (C-M 1940)

ravouxi Pér.: 4 (Ts 1942)-14-16-18

rufa L.: algemeen

spinulosa K.: 6 (VAN AARTSEN 1967-in coll. V.L.)-12+16 (M-P)-13+18 (J.P.)

xanthomelaena K.: 16 (M-P)-18 (C-M)

Trachusa

byssina Pnz.: 18 (C-M)

Anthidium

manicatum L.: P.B. (enkele exemplaren; nog?) -11-13-15-16 (in Maastricht gewoon.)

punctatum Latr.: P.B. (enkele exemplaren; nog?)-10-13-16-18

strigatum Pnz.: P.B. (enkele exemplaren; nog?)-10-13-18

Stelis

breviuscula Nyl.: 1-2-8-14-16-18

ornatula Kl.: 16 (J.P.)

phaeoptera K.: P.B. (1937)-11-13-14-16

punctulatissima K.: 4-9 (1951)-12-14-16-18

Anthophora

acervorum L.: algemeen

aestivalis Pnz.: 8 (NM 1938)-14+18 (C-M)-16 (M-P 1950) (in Nederland zeldzaam)

bimaculata Pnz.: P.B. (nog?)-11 (NM 1936)

furcata Pnz.: P.B. (nog?)-13-14-15-16

vulpina Pnz.: 1-3-7-14-16-18

plagiata Illiger (*parietina* F.): P.B. (nog?)-14 (F. DARIMONT) (in Nederland zeldzaam)

retusa L.: P.B. -8-14-18

Melecta

luctuosa Scop.: 13-14-16-18 (C-M) (zeer zeldzaam)

punctata F.: algemeen

Thyreus

orbatus Lep.: 14 (C-M; nog?)

Nomada

alboguttata H.-Sch.: 2 (V.L.) (in Nederland zeldzaam)

argentata H.-Sch.: 16 (J.P.)

armata H.-Sch.: 1-2-13-18 (zeldzaam)

baccata Sm.: 16+17 (C-M en J.P.)

conjungens H.-Sch.: 16 (M-P)-18 (Mr) (in Nederland zeldzaam)

distinguenda Mor.: 16 (M-P) (in België zeldzaam)

femoralis Mor.: 10 (V.L.)-11+14+16 (M-P)

fabriciana L.: 1-2-3-9-10-12-13-14-15-16-17

flava Pnz.: algemeen, ook 5

flavoguttata K.: 3-6-7-10-14-16

flavopicta K.: overal, maar nooit talrijk

fucata Pnz.: 1-2-3-10-13-14-15-16-17

fulvicornis L.: 1-2-3-7-10-13-16

glabella Thms.: 14 (Mr)-18 (C-M)

guttulata K.: 10 (V.L.) (in België zeldzaam)

goodeniana K.: 1-2-3-7-10-16

hillana K.: algemeen op Belgisch deel

lathburiana K.: 1-3-13-16-18

lepeletieri Pér.: 2-3-9-10-12-13-14-16-18

leucophthalma K.: 13-14-16-17-18

lineola Pnz.: 1-7-9-10-11-13-17-18

major Mor.: 13 (V.L.)-16 (J.P.) (enige Belgische vindplaatsen; niet in Nederland)

marshammella K.: vrij algemeen, ook 5

melathoracica Imh.: 16 (J.P.) (nieuw voor België, niet in Nederland)

mutabilis Mor.: 18 (C-M)

panzeri Lep.: 1-7-13-14-15-16-17-18

picciolana Mayer: 13+18 (C-M)-16 (J.P.)-14 (V.L.; dit ♀ zou volgens VAN LITH ook *zonata* Pnz. kunnen zijn!; enige Belgische vindplaats, niet in Nederland.)

roberjeotiana Pnz.: P.B. (nog?)-13 (J.P.)-18

ruficornis L.: algemeen

sheppardana K.: 2-11 (in vochtiger delen van Z.-Limburg gewoon; zeldzaam in België?)

signata Jür.: 1+2 (V.L.)-13-16

stigma F.: 14+16 (J.P.)

sexfasciata Pnz.: 2-7-10-13-16-18.

Eucera*longicornis* L.: algemeen*tuberculata* F.: 1-3-9-10-13-14-16-18**Xylocopa***violacea* L.: 4 ($\pm$ 1950)-18(?)-(Tongeren en Maastricht)**Ceratina***cyanea* L.: 2+10+11+13+14+17 (V.L.)-14+18 (Mr)-16 (J.P.)**Apis***mellifera* L.: algemeen**Bombus** (weinig duidelijke en recente gegevens)*agrorum* F.: algemeen*distinguendus* Mor.: P.B.-18*equestris* F.: P.B.-18*confusus* Schck.: M.P. (BALL 1914)*hortorum* L.: 3-10-16*hypnorum* K.: P.B.-18*jonellus* K.: P.B.-18*lapidarius* L.: algemeen*lucorum* L.: P.B.*muscorum* L.: P.B.*pomorum* Pnz.: P.B. -13 (Mr)*pratorum* L.: algemeen*runderatus* F.: P.B. -10-11*runderarius* Müll.: P.B.-10-M.P.*solstitialis* Pnz.: P.B. -10-14-18*soroensis* F.: P.B.*sylvarum* L.: 3*terrestris* L.: algemeen**Psithyrus***barbutellus* K.: P.B.*bohemicus* Seidl.: P.B. (in België zeldzaam)*campestris* Pnz.: P.B. -M.P.*norvegicus* Sp.-Sn.: P.B.? (nog niet in België gevangen)*rupestris* F.: P.B. -16 (enige Belgische vindplaats?)*sylvestris* Lep.: P.B.*vestalis* Fourcr.: P.B.-M.P.**SPHECIDAE (Graafwespen)****Ammophila***sabulosa* L.: P.B. (nog?)-13-17-18 (J.P.)*campestris* Latr.? : 13-18*pubescens* Curt.: 4 (NM, een ♀ 1956)**Podalonia***affinis* K.: 14+18 (Mr+J.L.)-16 (J.P.)*hirsuta* Scop.: 12+13+14 (Mr+J.L.)-18 (Mr)

Mellinus*arvensis* L.: algemeen**Nysson***maculatus* F.: 4 (NM 1951)-12-13-16-17-18 (1952)*niger* Chev.: 2 (V.L.)-11 (V.L.)-12 (J.P.+V.L.)-17 (V.L.+J.P.) (enige andere vindplaatsen in West-Europa: Hergentrath en Plombières)*spinosus* Forst.: 1-16-18 (vrij zeldzaam)*trimaculatus* Rossi: 1+2 (V.L.)-11+12+16 (J.P.)-18 (Mr) (in België zeldzaam)**Gorytes***laticinctus* Lep.: 1-2-15-16-17-18*quadrifasciatus* F.: P. B. -13-16-17-18*quinquecinctus* F.: 13+14 (J.L.)-16+17 (J.P.)-18 (Mr) (in België zeldzaam)*mystaceus* L.: 9+11 (V.L.), dus hier zeldzaam*bicinctus* Rossi: 1+2+7 (V.L.; verder geen opgaven, maar zie *Nysson trimaculatus*!)**Philanthus***triangulum* F.: 10+13 t.m. 18 (de laatste jaren zeldzaam)**Cerceris***arenaria* L.: 4 (NM 1951)*quadricincta* L.: 2-7-9-10-11-13-14-16-17-18*quinquefasciata* R.: 2-7-9-10-11-13-14-16-18*ruficornis* F.: (*cunicularia* Schrk., *labiata* F.): 3 (WIERING 1955)-16 (J.P. 1954)-18 (J.L.)*rybyensis* L.: 2-7-9-10-11-12-13-14-16-18**Astata***boops* Schrk.: 14+16 (J.P. 1954)-18 (Mr)**Tachysphex***nitidus* Spin.: 18 (C-M)*psammobius* Khl.: 2+9+10+17 (V.L.)-13+18 (C-M) (in Nederland zeldzaam)**Nitela***spinolae* Dhlb.: 14+18 (V.L., kweek)**Pemphredon***austriacus* Klh.: 18 (C-M)*fabricii* Müll.: 18 (C-M + J.L.)*rugifer* Dhlb.: 1-3-10-M.P.*lethifer* Sh.: 3-4-7-9-10-13-16-17*lugubris* F.: 1-2-4-8-12-13-14-16-18 (merkwaardig, dat ik deze vrij grote soort slechts eenmaal heb gevangen, maar wel in groot aantal gekweekt.)*shuckardi* Mor.: 1-3-13-14-15-16-18*wesmaeli* Mor.: 1 (V.L.)-10 (V.L.)-18 (C-M)*morio* Lind.: 4 (V.L., kweek)**Passaloecus***corniger* Sh.: 1-2-8-13 (alle V.L.)*monilicornis* Dhlb.: 1+13 (V.L.)-14 (J.L.+V.L.)-16 (J.P)*gracilis* Curt.: 1-4-8-13-14-16-17-18*turionum* Dhlb. (*insignis* Lind.): 1+3 (V.L.)-18 (Mr)

Stigmus*pendulus* Pnz.: 1-2-3-4-6-7-8-9-13-14 (alle V.L., kweek) -18 (C-M)*solskyi* Mor.: 1-2-4-6-8-9-11-13-14-17 (alle V.L., kweek)-18 (C-M)**Spilomena***troglydites* Lind.: 1-2-4-8-13-14-18 (V.L., vrij talrijk, vooral kweek)**Diodontus***luperus* Sh.: 1-2-16-18*minutus* F.: 2-7-9-10-11-12-13-16-17-18*tristis* Lind.: algemeen, maar niet in 8 en 16**Psen***atratinus* Mor.: (waarschijnlijk) 4 (NM 1951)„bicolor”: verschillende oudere opgaven kunnen betrekking hebben op *P. lutarius* F. (*shuckardi* Wesm.)*equestris* F.: idem.*lutarius* Wesm.: 2-4-10-15-18*unicolor* Lind.: 1-10-16-17 (alle V.L.)**Psenulus***atratus* F.: 2-3-4-8-9-10-13-14-16-18*concolor* Dhlb.: 1-2-3-4-8-9-10-11-12-13-14-Caestert*schencki* Tourn.: 2+3+9 (V.L.)**Trypoxylon***attenuatum* Sm.: 1-2-10-12-13-14-16-18*clavicerum* Lep.: 1-2-4-9-10-14-17*figulus* L.: algemeen**Oxybelus***bipunctatus* Ol.: vrij algemeen; verder in Z.-Limburg ± beperkt tot Brunssumse hei.*quattuordecimnotatus* Jür.: 2 (V.L.)-12-13+18 (J.L.)*trispinosus* F.: 11-13-14-16-17-18*uniglumis* L.: 2-6-9-10 t/m. 18**Entomognathus ¹⁾***brevis* Lind.: 2 (V.L.)- M.P. (C-M)-17 (V.L.)-16 (J.P.)**Lindenius***albilabris* F.: M.P. (C-M)-3 (WIERING 1955)-16 (J.P.)-17 (V.L.)*panzeri* Lind.: 2-3-9-10-11-13-16-17-18**Crabro***cribrarius* L.: 2-15-16-18*peltarius* Schreb.: 2-9-10-13-14-18**Rhopalum***clavipes* L.: 1-2-4-9-12-13-14-16-17-18 (alle V.L.)*coarctatus* Scop.: 1-2-4-5-7-13-14- Caestert (alle V.L.)**Crossocrus***assimilis* Sm.: 1 (V.L. in coll. VERHOEFF)*congener* Dhlb.: 1+13 (V.L.) (in beide landen zeer zeldzaam)

¹⁾ Het grootste deel van de opgaven der Crabroninae uit België is overgenomen uit de „Notes détachées” van Prof. J. LECLERCQ.

- podagricus* Lind.: 1-4-9-13-18
leucostomoides Rich.: 1+2 (V.L.)-13+18 (C-M)
capitosus Sh.: 1-2-3-4-8-9-10-13-16-18-Caestert
cinctus Dhlb.: 9+Caestert (V.L. vijf ♂ ♂ en een ♀, kweek)
cetratus Sh.: 14 (V.L. een ♀)
styrius Khl.: 1 (V.L., een ♀) (in Nederland zeer zeldzaam; in België onbekend)
pubescens Sh.: 1-3-4-10-13-16
ambiguus Dhlb. 1-2-3-6-7-8-9-12-13-18
palmipes L.: 2 (V.L.)
tarsatus Sh.: 1-2-7-10-13-16-17-18
varus Lep.: 1-7-14-16
ovalis Lep. & Br.: 1-2-10-13-15-16-17-18
wesmaeli Lind.: 2-10-18
elongatulus Lind.: 1-2-3-7-8-10-11-13-16-17-18
distinguendus Mor.: 2-9-10-13-14
exiguus Lind.: 2+10 (V.L.)
quadrimaculatus F.: algemeen.
dimidiatus F. (*serripes* Pnz.): 1+2 (V.L.)-M.P. (J.L.)-16 (J.P.)
confusus Schulz: 16 (J.P.)
vagabundus Pnz.: M.P. (J.L.)-16 (J.P.)
Ectemnius
cavifrons Thms.: 1-2-9-11-M.P.-16-17
cephalotus L.: 1-13-16-17-18
continuus F.: algemeen
dives Lep.: 1-14-16-17
guttatus Lind.: 12-13-18
lapidarius Pnz.: 1-2-7-13-14-16-18
lituratus Pnz.: 1+6 (V.L.)
nigrinus H.-Sch.: 1-14-16-17
rubicola Duf. Perr.: 13-14-16 (J.P.)-18 (C-M)
sexcinctus F. (*zonatus* Pnz.): algemeen
Lestica
alata Pnz.: 4 (Ar 1951)-13-18
clypeata Schreb.: vroeger vrij algemeen, behalve in 8
subterranea F.: P.B. (W.M.)-14 (C-M)

VESPIDAE (Plooiwespen)

Eumenes

- coronatus* Pnz. (*coarctatus* L. en auct.): P.B. (H.S. 1954)-M.P. (C.M.)-16. (J.P.)
 (in beide landen zeer zeldzaam)
papillarius Chr.: P.B. (H.S. in coll. V.L.; nog?)-10-13-14-15-16-18

Odynerus

- melanocephalus* Gmel.: 4 (NM 1935)-16 (M-P)-13 (J.P.)-18 (C-M+J.L.+
 MULLER 1938)
reniformis Gmel.: P.B.-14-16 (nog?)
spinipes L.: 2-9-10-11-12-13-16-17

laevipes Sh.: 4 (Ar 1952)-13-14-16-18

Symmorphus

connexus Curt.: 13+18 (C-M)-16+17 (J.P.) (in Nederland zeldzaam)

crassicornis Pnz.: P.B. (NM 1954)-16 (J.P., nog?)

debilitatus Sauss.: 1+3 (V.L.)

gracilis Br.: 1-2-11-13-16-18

sinuatus Rich. (*angustatus* Zett. en auct.): slechts 1+16+18 (wel vele vindplaatsen in de rest van Z.-Limburg)

Ancistrocerus

antilope Pnz.: P.B.+11 (1943)

claripennis L.: algemeen

dusmetiolus Stränd.: 14 (M-P)-16 (J.P.)

gazella Pnz.: 1-2-7-9-10-13-14

nigricornis Curt.: algemeen.

oviventris Wesm.: 9-10-13-16-18

parietinus L.: 1-9-10

parietum L.: 2-9-10-13-14-16-18

trifasciatus Müll.: 1-7-10-13-14

Microdynerus

nugdunensis Sauss.: 2+11+14 (V.L.)-Caestert (J.P.)-16-17 (J.P., V.L.) (in Nederland zeldzaam).

Stenodynerus

dentisquama Thms.: 18 (C-M + J.P.)

Euodynerus

dantici Rossi: P.B. (WILCKE)-M.P. (C.M 1943)-18 (MULLER) (in beide landen zeldzaam)

quadrifasciatus F.: 14 (Mr)-16 (J.P.)

Polistes

biglumis bimaculatus Geoffr.: 16 (J.P.) (in beide landen zeer zeldzaam)

Vespula

media Retz.: 1-3-13-16-18 (nog?)

sylvestris Scop.: algemeen

norvegica F.: M.P. (C-M)-18 (MULLER)

saxonica F.: P. B. -16 (V.L.)

rufa L.: vrij algemeen

vulgaris L.: vrij algemeen

germanica F.: algemeen

austriaca Pnz.: 1 (V.L.?) -18 (C-M) (in beide landen zeldzaam)

Vespa

crabro L. (hoornaar): vroeger vrij algemeen, vooral in 1 en 16

TIPHIIDAE

Tiphia

femorata F.: overal (maar vrij zeldzaam)

minuta Lind.: P.B. (één melding: Prof. J. v. d. VECHT)

morio F.: 12-13-18 (C-M)

Myrmosa

atra Pnz.: algemeen, maar nooit gezien in 10 + 11

MUTILLIDAE**Smicromyrme**

rufipes F.: algemeen, maar niet in 8 en 16

Methoca

ichneumonides Latr.: 13 (Mr 1946)

SAPYGIDAE**Sapyga**

clavicornis L.: 1-2-16

quinquepunctata F.: 2-13-14-16

DRYINIDAE**Aphelopus**

melaloecus Dhlb.: 18 (C-M)

spec.: 7 (V.L. 1952, bij Dr. BETREM)

CHRYSIDIDAE**Omalus**

aeneus F.: 18 (C-M)

auratus L.: algemeen

bidentulus Lep.: 17 (V.L.?)

constrictus Först.: 13 (C-M)

pusillus F.: 13 (C-M)

violaceus Scop.: 1-2-4-14 (V.L.)-18 (C-M)

Holopyga

ovata Dhlb.: 18 (C-M)

Hedychrum

auricolla niemelai Lins.: 10-13-16-18

gerstaeckeri Chevr.: vroeger vrij algemeen (1954)

intermedium Dhlb.: M.P. (C-M)-16 (J.P.) (nog?)

nobile Scop.: 16 (J.P.)

Hedychridium

ardens Scop.: 3-M.P.

roseum Rossin: M.P.-16 (J.P.)-18

Euchroeus

neglectus Sh.: 1-M.P.-16-17-18

Chrysis

analis Spin.: 12 (J.P.)-14 (C-M)

angustula Schck.: 1 (V.L.)

cyanea L.: algemeen

gracillima Foerst.: 17 (J.P.)

ignita L.: algemeen

ignita L („Form B"): 1 + 2 + 16 (V.L.)

succincta L.: 18 (Mr)

viridula L.: 1-2 (1943)-9-16-17

Cleptes

nitidulus F.: 18 (Mr)

semiauratus L.: M.P. + 16 (J.P.)

TRIGONALIDAE

Pseudogonalos

babni Spin.: 3-12-13-15

POMPILIDAE

Cryptocheilus

affinis Lind.: 13 (V.L.)-16 (M-P)

Priocnemis

clementi Hpt.: 13-18 (C-M) (of *Pr. susterai* Hpt.?)

cordivalvatus Hpt.: 3 (Mr 1951)

coriaceus Dhlb.: 3 (W.M.)

exaltatus F.: 14 (Ar. 1951)

femoralis Dhlb.: 2 (V.L.)

gracilis Hpt.: 10 (V.L.)

minutus Lind.: 1-2-9-10-14-16

fennica Hpt.: 17 (V.L.)

obtusiventris Schdte.: 11 (V.L.)

perturbator Harr.: 11 + 14 (V.L.) 13 (MULLER en WAHIS)-16 (C-M)

pusillus Schdte.: 3 (J.P.)-10 (V.L.)

Calicurgus

hyalinatus F.: 7-10-11-16

Dipogon (Deuteragenia)

nitida Hpt.: 1 (V.L.)

variegata L.: 14 (J.P.)-18 (Mr)

Auplopus (Pseudagenia)

carbonarius Scop.: 1-2-7-11-13-15-16-18

Ceropales

maculatus F.: P. B. (W.M.)-12+14 (C-M)

Pompilus

anceps Wesm.: 1-2-10-11-13-17-18

fuscocomarginatus Thms.: 10 (V.L.)

minutulus Dhlb.: P.B.-10-13-16-18

rufus Hpt.: 13+18 (C-M)

spissus Schdte.: 10-12-13-18

trivialis Dhlb.: P.B. (H.S. 1951)-10-13-14-18

wesmaeli Thms.: 18 (C-M 1925)

Anoplius

infuscatus Lind.: P. B. (NM)-13-16-17-18

nigerrimus Scop.: 14 (NM 1954)-16 (J.P. + V.L.)

viaticus L.: 3-12-13-16-17-18

Evagetes

crassicornis Sh.: 7 (NM, H.S. 1948)-10 (wie?)-17 (V.L.)

dubius Lind.: 13 (V.L.)-16 (J.P.)

pectinipes L.: 13+18 (C-M)

Agenoideus

apicalis Lind.: 1 (V.L.)

sericeus Lind.: 2+12+16 (C-M)

cinctellus Spin.: 2-3-10-12-13-14-17

Episiron

albonotatus Lind.: „Visé” (MULLER)

Aporus

femoralis Lind.: 13 (Mr)-18 (C-M) (in België zeldzaam)

Deze lijst bevat 465 species, waaronder een 10-tal, waarover geen redelijke zekerheid bestaat. De Formicidae heb ik buiten beschouwing gelaten. Het totaal aantal soorten voor Nederland bedraagt $\pm$ 670, waaronder ook enkele dubieuze gevallen. Een kleine berekening leert dan, dat het hier beschreven gebied, van nog geen 25 km², ruim tweederde van het aantal soorten in Nederland herbergt of herbergt.

De volgende genera werden niet aangetroffen: *Ammobates*, *Biastes*, *Epeolus*, *Epeoloides*, *Miscophus*, *Dinetus*; ook *Pompilus plumbeus* F. niet!

Literatuur

- ASSEM, J. VAN DEN, 1951, *Andrena* soorten van de St.-Pietersberg. *Nat. hist. Maandbl.* 40 : 60.
- BALL, E., 1914, Les Bourdons de la Belgique. *Bull. Ann. Soc. ent. Belg.* 58 : 77—108.
- CRÈVECOEUR, A., 1925, Les Osmies de Belgique. *Bull. Ann. Soc. ent. Belg.* 65 : 183—194.
- CRÈVECOEUR, A., & P. MARÉCHAL, 1925, Liste d'Hyménoptères intéressants capturés en 1924. *Bull. Ann. Soc. ent. Belg.* 65 : 252—256.
- , 1927, Liste etc. capturés en 1926. *Op. cit.* 67 : 138—141.
- , 1928, Liste etc., la plupart capturés en 1927. *Op. cit.* 68 : 171—175.
- , 1929, Liste etc. la plupart capturés en 1928. *Op. cit.* 69 : 166—171.
- , 1931, Matériaux pour servir à l'établissement d'un nouveau Catalogue des Hyménoptères de Belgique. *Op. cit.* 71 : 101-116.
- , 1932, Matériaux etc. II *Op. cit.* 72 : 61—81, 263.
- , 1933, Matériaux etc. III. *Op. cit.* 73 : 143—160.
- , 1935, Matériaux etc. V. *Op. cit.* 75 : 395—412.
- , 1936, Matériaux etc. VI. *Op. cit.* 76 : 237—257.
- , 1937, Matériaux etc. VII. *Op. cit.* 77 : 445—456.
- , 1939, Matériaux etc. IX. *Op. cit.* 79 : 439—449.
- DUBOIS, E., Note sur les Hyménoptères fouisseurs de Belgique. *Ann. Soc. ent. Belg.* 61 : 18—19.
- , 1921a, Communication Assemblée mensuelle. *Op. cit.* 61 : 87—89.
- , 1921b, Sphegidae de la Belgique. *Bull. Soc. ent. Belg.* 4 : 139—176, 190—217.
- LECLERCQ, J., 1941, Notes détachées sur les Hyménoptères des environs de Liège. *Bull. Mus. Royal Hist. Nat. Belg.* 17 (14.)
- , 1948, Notes détachées sur les Hyménoptères Aculéates de Belgique. *Bull. Ann. Soc. ent. Belg.* 84 : 204—205.
- , 1953, Notes etc. *Op. cit.* 89 : 77—83, 199—202, 245—250, 300—304.
- , 1954, Notes etc. *Op. cit.* 90 : 132—139, 290—292.
- , 1960, Notes etc. *Op. cit.* 96 : 124—132.
- , 1961, Notes etc. *Op. cit.* 97 : 148—158.

- MARÉCHAL, P., 1939, Les richesses de la Montagne Saint-Pierre. *Bull. Ann. Soc. ent. Belg.* 79 : 331—346.
- , 1947, Un de nos meilleurs sites entomologiques en péril: la Montagne Saint-Pierre de Visé. *Op. cit.* 83 : 85—59.
- , 1951, Mes premières recherches au Wijngaardsberg (Maastricht). *Nat. hist. Maandbl.* 40 : 105.
- MARÉCHAL, P., & J. PETIT, 1955, Insectes intéressants récoltés par le Cercle des entomologistes liégeois. *Lambillionea* 55 : 7—19, 23—27.
- , 1957, Insectes etc. *Op. cit.* 57 : 55—63.
- , 1960, Insectes etc. *Op. cit.* 60 : 28—36.
- , 1961, Insectes etc. *Op. cit.* 61 : 56—64.
- , 1965, Planten en Insekten in de Jekervallei. *Natura-Limburg* 1965 (40—41) : 908—937.
- MULLER, J., 1936, Liste d'insectes intéressants capturés surtout aux environs de Visé. *Bull. Ann. Soc. ent. Belg.* 76 : 161—163.
- , 1948, Liste etc. *Op. cit.* 84 : 137—140.

Summary

List of Hymenoptera Aculeata mentioned from Sint Pietersberg (Montagne Saint-Pierre), a flat hill, about 120 metres above sea-level (south of Maastricht, partly on Netherlands and partly on Belgium territory) and its neighbourhood. Two thirds of all the species known from the Netherlands are (or were) observed here.

Maastricht, Brusselsestraat 38.

LANDBOUWHOGESCHOOL WAGENINGEN

Aan de Landbouwhogeschool te Wageningen vacceert de functie van

Lector in de Entomologie.

De te benoemen lector dient taxonomisch-morfologisch gespecialiseerd te zijn. Gegadigden voor deze functie, alsmede zij, die op gegadigden de aandacht willen vestigen, wordt verzocht zich binnen een maand na het verschijnen van dit tijdschrift te richten tot het Kabinet van de Senaat, Salverdaplein 10 te Wageningen, gaarne met verstrekking van zo uitvoerig mogelijke gegevens. Op de linkerbovenhoek van de enveloppe ware te vermelden Ent./69.

Hutchinson, G. E., Some continental European aberrations of *Abraxas grossulariata* Linn. (Lepidoptera). *Trans. Connecticut Academy of Arts and Sciences* 43, p. 1—24, June 1969. De auteur geeft allereerst een analyse van de vleugeltekening. Daarna bespreekt hij een aantal aberraties van het Europese continent, waarbij drie nieuwe. De vlinder blijft voor de studie van de variabiliteit en de erfelijkheid nog altijd een zeer aantrekkelijke soort. Veel aberraties zijn echter uiterst zeldzaam. Dat er zoveel van de Britse eilanden bekend geworden zijn, komt uitsluitend doordat *grossulariata* altijd een grote aantrekkingskracht op de kwekers in dat gebied gehad heeft. De auteur schat, dat in de laatste honderd jaar een miljoen exemplaren gekweekt zijn uit in het wild gevonden rupsen en uit geselecteerde kweken. Het leeuwendeel hiervan komt voor rekening van de Britse lepidopterologen. Geen wonder dus, dat de Engelse musea in de loop der jaren zulke schitterende series bij elkaar hebben kunnen brengen! In vergelijking hiermee zijn de Nederlandse prestaties maar heel bescheiden.

Op Plaat I worden 14 exemplaren van diverse vormen afgebeeld, waaronder de drie nieuwe.

De prijs van de publicatie bedraagt \$ 4, te bestellen bij The Shoe String Press. Inc., 60 Connolly Parkway, Hamden, Connecticut 06514, U.S.A. — LPK.